بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިންމުން

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2020/HC-A/186
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އާދަމް އިމާދު، މާލެ [illegible]
- އިސްތިއުނާފު ދެކޮޅު ފަރާތް: މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް (ދައުލަތް)
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: އިދާރީ ފިޔަވަޅަކާބެހޭ ދަޢުވާ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު [illegible] މުޙައްމަދު
އިސްފަނޑިޔާރު ހާތިފް ހިލްމީ
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ނިމުނު ތާރީޚު: 24 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1444
20 ނޮވެމްބަރު 2022

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ރެޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 14 ސަފަރު 1442 / 01 އޮކްޓޫބަރު 2020

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 181/Cv-C/2019
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ޤާޟީ: [illegible]
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 06 ޖަނަވަރީ 2019
- ނިމުނު ތާރީޚު: 05 މާރިޗު 2020

[illegible]

ފަނޑިޔާރު ޝުޖޫނާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔު

މައްސަލައިގެ ތަޢާރުފު:

1. މާލެ މއ. [illegible]، އާދަމް ރިޔާޒު (ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު: A056352) (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް" ނުވަތަ "އާދަމް ރިޔާޒު") މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ޗީފް އިންސްޕެކްޓަރ އޮފް ޕޮލިސްގެ ރޭންކުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރަމުންދަނިކޮށް، [illegible] [illegible] [illegible]، އާދަމް ރިޔާޒާމެދު [illegible] އެއްވެސް [illegible] މައްސަލައެއް އުފައްދައިގެން އަދި އެ މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތުން އެއްވެސް [illegible]، 14 ޖޫން 2018 ގައި އާދަމް ރިޔާޒު ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ، ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާއި ޚިލާފަށްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ވަޒީފާ އަނބުރާ ދޭ [illegible] [illegible] [illegible] މުސާރައާއި އިނާޔަތް [illegible]، ވަޒީފާ ދިނުމަށް [illegible] މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އިން [illegible]، [illegible] އެއް [illegible] މި [illegible]، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ [illegible] [illegible]، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ސަބަބުން ގެއްލުނު ބަދަލުގެ ގޮތުގައި 38,175/28ރ. (ތިރީސްއަށްހާސް އެއްސަތޭކަ ހަތްދިހަފަސް ރުފިޔާ އަށާވީސްލާރި) އާއި [illegible] [illegible] 50,000/-ރ. (ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) ނަގައިދިނުމަށް އެދި، އާދަމް ރިޔާޒުގެ [illegible] މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު ބަލައިގަތް ފަރާތް" ނުވަތަ "މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް" ނުވަތަ "ދަޢުވާލިބުނު ފަރާތް") އަށް ދަޢުވާކުރެއްވި [illegible] [illegible].

މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތް:

2. ވޯރިޑްވެސް ޓޫރިސް ސަރވިސަސްގެ ބޯޓު އިންސްޕެކްޓަރ އޮފް ޓޫރިސް އެޓޯލް އިއްޒާ، ވޯރިޑްވެސް ޓޫރިސް ސަރވިސަސްގައި ބޭނުންކުރާ "ޓޫރިސް 20"[1] ނަންބަރު ލޯންޗް 2015 ވަނަ އަހަރު ފަރުމާކުރި ހާރިސް އާއި ގުޅިގެން ކުރުމުން ފައިސާގެ މުޢާމަލާތްތަކުގައި އެޓޯލް އިއްޒާ އެ ސަރވިސަސްގެ ގަވާއިދުތަކާއި އުޞޫލުތަކާއި ހިލާފަށް ހިފާފައިވާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވި، މި މައްސަލަ ވޯރިޑްވެސް ޓޫރިސް ސަރވިސަސްގެ ޑިސިޕްލިނަރީ ކޮމިޓީން (މީގެ ފަހުން "ޑިސިޕްލިނަރީ ކޮމިޓީ") ތަޙުޤީޤުކޮށްފައެވެ.

3. ޑިސިޕްލިނަރީ ކޮމިޓީން މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ[2] އަންނަނިވި ގޮތައިންނެވެ.

> "ބޯޓު އިންސްޕެކްޓަރ އޮފް ޓޫރިސް އެޓޯލް އިއްޒާ (ސ.ނ 1071) ގެ މައްޗަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިގައި ބޯޓުގައި ޖަވާބުދާރީވާން އެޓޯލް އިއްޒާ ދޫކުން ފުރުޞަތުގައި ދުއްވި ލޯންޗުތަކުގައި އެޓޯލް އިއްޒާގެ ވަކިން ދެއްކި ލޯންޗުތަކުގައި ފޯރުކޮށްދިން ސަރވިސްތަކުގެ ފައިސާ، މައްސަލަ ބަލައިދޭ ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅި ކަރުދާހުގެ ބައިތަކުން ވަކި ވަކި ލޯންޗުތަކަށް ދެއްކި ފައިސާ ދުއްވާ ހިންގައިދީ ބޯޓު އިންސްޕެކްޓަރ އޮފް ޓޫރިސް އެޓޯލް އިއްޒާ ގަވާއިދުތަކާ ހިލާފަށް ކަންކަން ކުރިކަމަށް ކަމެއް އަދި ވޯރިޑްވެސް ޓޫރިސް ސަރވިސަސްގެ ޑިސިޕްލިނަރީ ޕްރޮސީޖަރގެ ކަންކަމުގައި ޢަމަލުކުރަން ޖެހޭ ގަވާއިދުތަކާއި ހިލާފަށް އެ ގަވާއިދުތަކުގެ ދަށުން ޢަމަލުކުރާކަން ދެނެގަތުމާއި އަދި ތަޙުޤީޤު ކުރަނީ ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއްކަމުގައި ދޭހަވާ ކަންތައްތަކެއް ވުމުން ހިނގައިދިޔަ ހިންގުމުގައި ޢަމަލު ކުރި އާއްމު މަސައްކަތް ވަކިކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާ އުސޫލުތަކާއި ހިލާފު، މި މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ވަކި ވަކި ރޮނގުން ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ގަވާއިދުތަކާއި ގުޅޭ ގޮތުން ހިންގާފައިވާ ޢަމަލުތަކާއި ގުޅޭ ޢަމަލުތަކުގެ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުގެ މައްސަލައިގައި، މައްސަލަ ބަލައިދޭ ބައެއް ކަންކަމާއި ގުޅޭ ގަވާއިދުތަކުގައި އެކުލެވޭ ކަންކަން ވަކިކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގެ ބަޔާން ކުރަމުން ދިއުމުން ގުޅޭ ކަންކަމާއި ހިލާފަށް ހިނގާ ބައިތަކުގެ ކަނޑައަޅާ ހިއްސާ

---

[1] ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު S9509A-02 10-T ލޯންޗް

[2] ޑިސިޕްލިނަރީ ކޮމިޓީ މައްސަލަ ނިންމި ލިޔުން ނަންބަރު DBMF/2019/52 (2018 ޖޫން 13)

[illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 18 ވަނަ މާއްދާ [illegible] [illegible] [illegible] މާއްދާގެ (ހ) ގެ

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ސ.ނ 1071) ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]."

4. މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] ބަޔާނުގައި، މައްސަލަ ނިމުނު ގޮތް އަންނަނިވި [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

"[illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ސ.ނ.1071) [illegible] ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ގަވާއިދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގަވާއިދުގެ 18 ވަނަ މާއްދާ އާއި [illegible] [illegible]
(ށ) ގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ސ.ސ:1071) [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ސ.ސ:1071) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible].

5. [illegible] ނިންމުންތަކާއި ގުޅިގެން 05 ޖުލައި 2018 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[3] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible].

6. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 38,175/28ރ. (ތިރީސް އަށްހާސް އެއްސަތޭކަ ހަތްދިހަފަސް ރުފިޔާ އަށާވީސް ލާރި) [illegible] [illegible] [illegible] -/50,000ރ. (ފަންސާސް ހާސް ރުފިޔާ) [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 181/Cv-C/2019 [illegible].

---

[3] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 171/VKL/2018/93 (10 ޖުލައި 2018) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމި ގޮތް

7. އިސްތިއުނާފު ލިބުނު ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 181/Cv-C/2019 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި އެކޯޓުން ޙުކުމްކުރައްވާފައިވަނީ،

> "ދަޢުވާ، އިސްތިޤްރާރު ބަޔާންކުރާތީ، ފާހަގަ ކުރެވުނު ނުކުތާތަކާއި ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، ގޮތުގައި ނަންބަރު 2017/R-12 (ސިވިލް ޕްރޮސީޖަރު އަދި އިތުރު ކަންތައްތައް، ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ލިޔުންތައް ގަވާއިދު) ގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ހުށަހަޅާފައިވާ މުޤައްދަމާތާ ސޮއިކުރި، އާދަމް އިބްރާހީމް، ކޯޓު ފީ ޑިޕޮސިޓް ސަރވިސްގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވިފައިވާ، އާދަމް އިބްރާހީމް، ދިވެހި ފުލުހުންގެ ކޯޓު ރޫލު ނަންބަރުގެ 08 ވަނަ ނަންބަރާއި 16 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބިނާކޮށް ބަދަލު ކުރެވިފައިވާކަން، ހުށަހެޅުމާއި ބެހޭގޮތުން ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަވޭ؛
>
> ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ގޮތަށް ވަޒީފާ ބަހާލެވޭ ދަށުން އިޖުރާއަތުތައްތަކާ، ވަޒީފާ ވަކިކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކާއި ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދިނުމަށް، ކޯޓު ފީ ޑިޕޮސިޓް ސަރވިސްގެ މައްޗަށް ޝަރީޢަތުން އަންގައި ޢަދުލު ކުރުން ބަލައި ނިންމައިފައި، ކަނޑައަޅައި ޙުކުމް ކުރީމެވެ."

މިހެންނެވެ.

އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތައް

8. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 181/Cv-C/2019 ގެ ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާގޮތް ބާޠިލުކުރުމަށް އެދި ޙާޒިރު ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކަށް ބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި އާދަމް އިބްރާހީމްގެ ވަކީލުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ އަންނަނިވި 4 (ހަތަރެއް) ނުކުތާއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ:

8.1 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-C/35 ގެ ޤަޟިއްޔާއާއި[4] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/HC-A/168 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި[5] ބަޔާންކޮށްފައިވާ "ނަފަޤާތު ޚަރަދު"

---

[4] މުޙައްމަދު ފާއިޒު ހަސަން ވ ދަޢުލަތުގެ މަޖިލީސް (ވަޤުފު)

[5] އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހާއި ހުށަހަޅާފައިވާ އަމީނު ސްޓޭޓް ހިނގި މުއްސަނދިން.

އަދި "ޑީއެމް ޕްރޮޕަޓީސް" ގެ އުޖޫރަތުން ރިޔާއަތްކުރެވުމުގައި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

8.2 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 61 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލާއި އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ޚިލާފަށް ޢަދާލަތާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

8.3 މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު DBMF/2018/52 ޖިސްޓިސް ބޮޑެތި ހުށަހެޅުން ޓްވީޓު[6]ގެ ދަށުން ބުނެ މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ވާހަކަ ދިފާޢު ކުރަމުން ސާބިތުކުރުމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހުށަހަޅާ ހެކިތަކުގެ ވަނީ، ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު[7]ގެ 5 ވަނަ މާއްދާއި އެއްގޮތަށް ނަގާފައިވާއިރު، ސަބަބު ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

8.4 ހަމަ ގޮތުން ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ތަޙްޤީޤު ބަޔާންކޮށްދީގައި ހުރި ފުރުޞަތުގަނޑުކަމަށް ދިޔައިރު ކުރެވުމުގެ އެބަޔާންކޮށްފައި ބަލަހައްޓާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

9. އިސްތިއުނާފު ފުރަތަމަ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، އިންސްޓަގްރާމް ފައިސާ ހޯދުމަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން އަމަލުކުރުމުން އަންނަ އުޖޫރަ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ 29 ޖަނަވަރީ 2012 ގައި ދޫކޮށްފައިވާ އުޅަނދުގެ އިންޝުއަރަންސް ކާޑުތަކުގެ ނަންބަރު AI/UW/2012/1246 (29 ޖަނަވަރީ 2012) އާއި AI/UW/2012/1247 (29 ޖަނަވަރީ 2012) އިންޝުއަރަންސް ކޮޕީ ތަސްދީޤުކޮށްފައެވެ. އަދި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން ޤާނޫނުތަކާ

---

[6] 13 ޖޫން 2018

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010

"ޕޮލިސް 20" ޕޮއިންޓް ވަރަށްއެހި ހާރިސް ހިންގާފައިވާ 07 ސެޕްޓެމްބަރު 2015 ގައި ކަމަށްވާއިރު 29 ޖަނަވަރީ 2012 ގައި ދޫކޮށްފައިވާ އެންމެ 02 (ދޭއް) ރަސީދުން އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުމުގައި "ނެޗުރަލް ޖަސްޓިސް" އަދި "ޑިއު ޕްރޮސެސް" އާއި ޚިލާފުވެފައި ކަމަށެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ނަންބަރުގެ ... އަދި ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމުގެ ހުށަހެޅުން ނަގާ ހުށަހެޅުމުގެ ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި އަދި "ޑިއު ޕްރޮސެސް" އަދި "ނެޗުރަލް ޖަސްޓިސް" ގެ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފުވެފައި ކަމަށެވެ.

10. އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު DBMF/2018/52 ލިޔުމުގެ[8] ދަށުން ބުނުން މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ފުލުހުންގެ މާލީ ގަވާއިދާއި ޚިލާފުވިކަމަށް ނިންމާ ފުލުހުންގެ ނަންބަރު 171/VKL/2018/93 ސިޓީއިން[9] ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާކަން، އިސްވެ ބުނެވުނު މާލީ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ އޮފިސަރުން ސާބިތުކޮށްފައިވާ ގަވާއިދަކާން ނުލާތީ، ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނިޒާމުން ދުވަސްތަކާއި ގުޅޭ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 61 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލާއި ޚިލާފު ކަމަށެވެ.

11. އިސްތިއުނާފުގެ ތިންވަނަ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު DBMF/2018/52 ޑިސްމިސަލް ލެޓަރ ހުށަހަޅުން ލިޔުމުގެ[10] ދަށުން ބުނުން މައްސަލައިގައި ހުރި ދިފާޢީ ކަންކަމާއި ގާނޫނީ ހަމަތަކާއި ޚިލާފުކޮށް ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ހެކިތަކާ ހެކިބަސް ނަގާފައިނުވާކަމާއި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[11]ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ފަދައިން މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ހެއްކާއި ފާހަގަކޮށް ރިޢާޔަތްނުކޮށް ކަމަށެވެ.

---

[8] 16 ޖޫން 2018

[9] 10 ޖުލައި 2018

[10] 13 ޖޫން 2018

[11] ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010

12. އިސްތިއުނާފާއި ހަވާލުވެފައިވާ ނުކުތާގެ ތެރެއިން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، ދައުލަތުން އެލްޕީޖީ-12 ގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ އަޑިއޯ ވަގުތު 20 މޭއި 2018 ގައި ޓެސްޓްރިންގެ ރިޕޯޓް ހިފައިވާ ބަޔާނާއި، އަހަރުމަތު މުރައްތަބު 31 މޭއި 2018 ގައި ހިފައިވާ ބަޔާންތަކުގައި ފުރުއްދުންތަކެއް ހިމަނާފައި، ހިފަހަ ފުރުން އޮތްކަމަށް ދެއްކުމުގައި އިންސާފުން ބަލާނުވާ ކަމުގެ ކަމަކަށް.

އިސްތިއުނާފު ކޮށްފައިވާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަން

13. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ނުކުތާގެ ތެރެއިން ދައުލަތުގެ ހެކިން މައިގަނޑު ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ސަމީރު ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި "ނަންބަރު ޓެސްޓިން" އަދި "ޕޮއި ޕޮއިންޓް" ގެ އުސޫލުތައް ނިންމުމުގައި ނުހިމަނާކަމަށް. އޭގެއިން މިނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި އިތުރަށް ޝަކުވާކުރީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ދިފާއީ ދައުލަތުގެ (ސަމީރު ސަރުކާރު ކޮމިޝަން) ވ. އަލީ ނަސީރު[12] ގެ ސަލާމަތުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ފަހަރެއް ޕޮއިންޓް ޕޮއިސް ސަރުކާރު ޓެސްޓިންގް ޕޮއިންޓް ފަރާތުން ތަފާސީލުކޮށްފައިވާ މަސައްކަތެއް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފި ނަމަ ޕޮއިންޓް ކޯޓުން ތަފާތުވާ އެއްޗެއް އަދަދު ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމުމަށް އަދަދު ހުރި އެއްބަސް ކުރިމަތިވުމަށް ފަދަ ނަގާ ނުކުތާ ކަމަށާއި، އަދި ދެފަރާ ކަމެއް ތަފާތުކުރުން ފަހަރެއް ވާހަކަ ފެއިލްވި ފަރާތުގެ ތަކުރާރު އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް އެޅުމާއި މިންވަރަކަށް ތަފާތުވާ ކަމަށް. މިކަމުގެ މައްސަލަ އަދި ދަށު ކޯޓުން ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ވީޑިއޯގެ މަސައްކަތް ބަލައިނު، ޕޮއިންޓް ޕޮއިސް ސަރުކާރު އިން ބެންޑިންގެ "ޕޮއިސް 20" ވާހަކަ 2015 ވަނަ އަހަރު ފަހަރެއްގެ ހަރަކާތް ގެނެސް ކުރުމުން މަޢުލޫމާތު، ފައިސާގެ ފުރުސަތުތަކުގައި އެނގޭ އިތުރު ޕޮއިންޓް ޕޮއިސް ސަރުކާރުގެ ގޮތުގައި ބެލެވިއްޖެ، އެ ކަމުގެ ވާހަކަ ކޯޓު ގެ ކުޅޭ ސަރުކާރުގެ 8 އަދި 16 ވަނަ ނަންބަރުގައި ހިމެނޭ ވާހަކަތަކުގެ ތަރުޖަމާ ބަލާއިރު

---

[12] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/27

މައްޗަށް ޖިސްމާނީ ގޮތުން [illegible] [illegible]ފައިވާކަމާއި، އަދި އާދަމް [illegible] ޖިސްމާނީ ގޮތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ފައިވާކަމާއި، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ފައިވާކަމާއި، އަދި އާދަމް [illegible] [illegible] ޖިސްމާނީ ގޮތުން [illegible]ފައިވާކަމާއި، އަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އާދަމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

14. އިސްތިއުނާފުކުރާ ދެވަނަ ނުކުތާގެ ޙައްޤުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން މައިގަނޑު ވާހަކައަކީ [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] ދެވަނަ ނުކުތާއެއް ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާއަކީ ދަށު ކޯޓުގައި އެއްވެސް ވަރަކަށް ވާހަކަ [illegible] ނުކުތާއެއްކަމާއި، ދަށު ކޯޓުގައި އެއްވެސް ވަރަކަށް ވާހަކަދެކެވިފައިނުވާ ނުކުތާއެއް މިކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނެކަމަށް ދައުލަތުން ގަބޫލުނުކުރާކަމަށެވެ. އެހެން ނަމަވެސް [illegible] [illegible] މިނުކުތާ ހައިކޯޓަށް ބަލައިގަނެވޭ ނުކުތާއެއް ކަމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ މިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/422 [illegible] [illegible] ވ. ދައުލަތު ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި ނުކުތާގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 61 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޚިލާފު ނިންމުމެއް ނޫންކަމަށެވެ.

15. އިސްތިއުނާފުކުރާ ތިންވަނަ ނުކުތާގެ ޙައްޤުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން މައިގަނޑު ވާހަކައަކީ، އިސްތިއުނާފުގެ ފުރަތަމަ ނުކުތާގެ ޙައްޤުގައި ދައުލަތުން [illegible] [illegible] ނުކުތާގެ ޙައްޤުގައިވެސް ދައުލަތުން ފާހަގަކުރާ ކަންކަން ކަމަށެވެ.

16. އިސްތިއުނާފުކުރާ ހަތަރުވަނަ ނުކުތާގެ ހައްޤުގައި ދަށުކޯޓުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ދަށުކޯޓުން އެމްޕީބީ-12 ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ އަޕީލް ތާރީޚު 20 މެއި 2018 ގައި ޑިސިޕްލިނަރީ ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުމާއި، އަދިވެސް ތާރީޚު 31 މެއި 2018 ގައި ބޭއްވުނު ބައްދަލުވުންތަކުގެ ހުށަހެޅުއްވުމާއި، އަދި އެ ފުރުޞަތުތަކަށް ރިޔާޢަތްކޮށްފައިވާގޮތަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދިނީ ނަމަވެސް ދަށުކޯޓުން ހުށަހަޅާ ބައްދަލުވުންތަކުގެ ސާފުކުރުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން ސަބަބުތަކުގެ އަދާކުރުމުގެ މަޢުލޫމާތު ހިނގާފައިވާ ބޭނުން ބަލާއިރު ޖިނާއީގޮތުން ސާބިތުވާކަމަށްނުވެއެވެ.

ނެޗުރަލް ޖަސްޓިސްގެ އުސޫލުތައް

17. އިންސާފީ ހައްޤުތަކާއިބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި، އަދި ދައުލަތުތަކުގެ ޤާނޫނުއަސާސީތަކާއި، ކޯޓުތަކުގެ އިޖުތިހާދުތަކާއި، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޓްރައިބިއުނަލް/ޖުޑިޝަލްބޮޑީތަކުން މައްސަލަ ބެލުމުގައި ގެންގުޅޭ އުސޫލު އަސާސީ އުސޫލަކީ މައްސަލަ ބެލުމުގައި ނެޗުރަލް ޖަސްޓިސް (principles of natural justice) ގެ އުސޫލުތައް ދެމެހެއްޓުމެވެ. ނެޗުރަލް ޖަސްޓިސްގެ މަފްހޫމުގެ ތެރޭގައި (1) ދިފާޢުކުރުމަށް ފުރުޞަތު ކަށަވަރުކުރުމުގެ ލިބުން، އެކަމުގެ މަޢުލޫމާތު އެ ދިފާޢަށް ދިނުމާއި، އެ ދިފާޢަށް އެކަމުގެ މައްޗަށް ބަސް ބުނުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމާއި (hearing rule) (2) ދިފާޢުވުމަށް ނުވަތަ ކަމާގުޅޭ ފުރުޞަތު ހަމަޖެހޭ މީހުންގެ މަސްލަހަތު އެކަމުގައި ޒާތީގޮތުން ނުވުން އަދި ވަކި ފަރާތަކަށް ނުޖެހުމާއި (rule against bias) (3) ހެއްކާއި ގަރީނާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ދިފާޢުވުމުގެ ފުރުޞަތު ކަށަވަރުކުރުމާއި، ދިމާ ހިފުން، ރިޔާ ދިރާސާކުރުމުގެ މައްޗަށް ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ މަޢުލޫމާތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ނިންމުމާއި (evidence rule) (4) ނިންމާ ނިންމުމަކީ ޖުރުމާއި ފަރާތްތަކާ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު އެކަށޭނަ ނިންމުމެއް ކަމުގައިވުން (proportionality) ހިމެނެއެވެ.[13] ދިވެހިޖުމްހޫރިއްޔާގެ

---

[13] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/28 ޤަޟިއްޔާ (ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން ވ. ޕޮލިސް ސަރވިސް ޑިޕާޓްމަންޓު)

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގައި، އަދުލުވެރިކަމާއި ހާމަކަމާއެކު ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ޙައްޤުގައި ހިމެނޭ ޤަޟިއްޔާގެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކޮށްދީފައިވެއެވެ.[14]

18. އަދުލުވެރިކަމާއެކު ޝަރީޢަތްކުރުމަކީ މައްސަލައެއްގައި ހިމެނޭ އުސޫލާ ޚިލާފަށް އެ މައްސަލައާ ގުޅޭ ގޮތުން ފަރާތްތަކުގެ ޙުއްޖަތު ދީ، ދައުވާއަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށާއި، ދައުވާއަށް ދިފާޢުކުރުމަށް ޙުއްޖަތު ދީ، އެކަށީގެންވާ ފުރުޞަތު ދިނުމާއި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާއި އެއްގޮތަށް (due process) އިންސާފާއި އަދުލު ގާއިމުކުރުމެވެ. އިސްލާމްދީނާ ޚިލާފުން ހަމަހަމަކަމާއި މި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ނަޒަރުގައި އަދިވެސް، މި މައްސަލައިގައި ބަލަންޖެހޭ އިސްލާމްދީނާ ޚިލާފުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި natural justice އާއި due process ގެ މަފްހޫމުން ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެކަން ބަޔާން ކުރެވިފައިވެއެވެ.

19. މަސައްކަތްކުރުމުގެ ޙައްޤާއި އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެތެރެއިން[15]، ވަޒީފާ ދިނުމާއި، ވަޒީފާގެ އަމާންކަން މިންގަނޑާއި، މުވައްޒަފުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވޭނީ ސަބަބުތަކާއި، އިޖުރާއަތުތަކާއި އުސޫލު ގޮތުން ބަލައިގަންނާތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަޒީފާގެ ޤާނޫނު[16]ގައެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މި ޤާނޫނުން ވަކި ފުލުހުން އިސްތިސްނާކޮށްފައެވެ.[17] އެހެންކަމުން، ފުލުހަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ މައްސަލަ ހިނގާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަޒީފާގެ ޤާނޫނު[18]ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލު ހަމަކަމާއި މިންގަނޑުތަކަށެވެ. މި މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުން ހުށަހަޅައި ބަލަހައްޓަމުން ޤާނޫނުން އެ އަދި ފުލުހުންގެ ޤާނޫނާއި[19] ދިރާސާ އަމަލުކުރަމުން ފުލުހުން ދަށުން ހަމަޖެހިފައިވާ ގަވާއިދުތަކެވެ. 27 ޖުލައި 2021ގައި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ޤާނޫނު[20] އަދި

---

[14] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ "މީހެއްގެ މަދަނީ ޙައްޤުތަކާއި ވާޖިބުތައް ކަނޑައެޅުމުގައްޔާއި ޖިނާއީ ތުހުމަތެއް ކަނޑައެޅުމުގައި ކޮންމެ މީހަކަށްމެ، ޤާނޫނުން ޤާއިމުކޮށްފައިވާ މިނިވަން، އެއްފަރާތަކަށް ނުޖެހޭ ކޯޓެއް ނުވަތަ ޓްރައިބިއުނަލެއްގެ ކުރިމަތީގައި، އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި، ހުޅުވާލެވިފައިވާ ގޮތެއްގައި އިންސާފުން ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ."

[15] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 37 ވަނަ މާއްދާ

[16] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

[17] ވަޒީފާގެ ޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި މިކަން ބަޔާންކޮށްފައިވާ

[18] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

[19] ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2008

[20] ޤާނޫނު ނަންބަރު 34/2020

އަމަލުކުރަންފެށުމާއިއެކު، ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ޤާނޫނު[21]ގެ 135 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފުލުހުންގެ ޤާނޫނުވަނީ އުވިފައެވެ. މި މައްސަލައިގައި ޙަވާލާދޭ ހަދިސާ ހިނގިއިރު، ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހުންގެ މައްޗަށް ހިނގަނީ ފުލުހުންގެ ޤާނޫނުގެ[22] 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ބާރު ލިބިގެން ހަދާފައިވާ ފުލުހުންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދާއި[23] ޑިސިޕްލިނަރީ އަދި އިދާރީ ކަންތައްތަކާއި، އެ ކަންތަކަށް އަދަބުދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދު (ގަވާއިދު ނަންބަރު: 2017/R-12) އެވެ. މީގެ އިތުރުން ދިވެހި ފުލުހުންގެ ކޯޑް އޮފް ކޮންޑަކްޓް އަދި ކޯޑް އޮފް އެތިކްސްއަކީވެސް ފުލުހުންގެ ޤާނޫނުގެ[24] 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުން ޤާނޫނީ ބާރު ލިބިފައިވާ ކޯޑެކެވެ.[25]

20. މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި މައުޟޫޢީ އަދުލުވެރިކަމާއި (substantive fairness)[26] އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން (procedural fairness)[27] ޤާއިމުކުރުމަކީ [illegible][28] ޓަރމިނޭޝަން އޮފް އެމްޕްލޯއިމަންޓް ކޮންވެންޝަން 1982 (ނަންބަރު 1966) ގައި މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރާއިރު އަމަލުކުރަންޖެހޭ އުޞޫލުތަކެއް [illegible] [illegible] [illegible]. މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި މައުޟޫޢީ

---

[21] ޤާނޫނު ނަންބަރު 34/2020

[22] ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2008

[23] ގަވާއިދު ނަންބަރު MPS-4/2009-1

[24] ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2008

[25] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/15 (މުޙައްމަދު [illegible] ވ. [illegible] [illegible] ޕޮލިސް) ޤަޟިއްޔާ

[26] Article 4 of the Termination of Employment Convention 1982 (No. 158): The employment of a worker shall not be terminated unless there is a valid reason for such termination connected with the capacity or the conduct of thr worker or based on the operational requirements of the undertaking, establishment or service.

[27] Article 7 of the Termination of Employment Convention 1982 (No. 158): The employment of a worker shall not be treminated for reasons related to the worker's conduct or performance before he is provided an opportunity to defend himself against the allegations made, unless the employer cannot reasonably be expected to provide this opportunity.

[28] އިންޓަރނޭޝަނަލް ލޭބަރ އޯގަނައިޒޭޝަނުގެ ޓަރމިނޭޝަން އޮފް އެމްޕްލޯއިމަންޓް ކޮންވެންޝަން 1982 ނަންބަރު 158

އަދުލުވެރިކަމާއި އިޖްރާއީ އަދުލުވެރިކަން ގާއިމުކޮށްފައިވާނަމަ، މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި natural justice ގެ އުސޫލުތަކާއި، due process ގެ ތެރެއިން އަމަލުކޮށްފައިވާކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

މަޢުޟޫޢީ އަދުލުވެރިކަން ގާއިމުކޮށްފައިވޭތޯ ބެލުން

21. މަޢުޟޫޢީ އަދުލުވެރިކަމަކީ މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި އަދުލުވެރި ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކުރެވި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމެވެ. ފުލުހުންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދުގެ[29] 24 ވަނަ މާއްދާގައި ފުލުހަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވޭނޭ ހާލަތްތައް ބަޔާންކުރެއެވެ. މީގެ ތެރެއިން މި ގަވާއިދުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ފާހަގަކޮށްފައެވެ. މިގޮތުން، ފުލުހުންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދުގެ[30] 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ،

ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވޭނެ ހާލަތްތައް

> 24. (ހ) [illegible]

---

[29] ގަވާއިދު ނަންބަރު MPS-4/2009-1

[30] ގަވާއިދު ނަންބަރު MPS-4/2009-1

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަލީ ނަސީރު[31] [illegible] [illegible] ހުސްނުއްސުލޫކުގެ [illegible] ފުލުހުންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދު[32]ގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އާ ގުޅޭ ގޮތުން [illegible]

"...ފުލުހަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަޒީފާ[illegible] ޤާނޫނުގައި [illegible]."

22. އެހެންކަމުން، ފުލުހަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވޭނީ ދެ ހާލަތެއް ދިމާވެގެންނެވެ. އެއީ:

1. ފުލުހަކު ޤާނޫނާއި ނުވަތަ ގަވާއިދާއި ޚިލާފު އަމަލެއްކޮށްފިކަން ތަޙުޤީޤުން ސާބިތުވުން[33]؛ އަދި
2. ފުލުހަކު ޤާނޫނާއި ނުވަތަ ގަވާއިދާ ޚިލާފު އަމަލެއްކޮށްފިކަން ފުލުހުންގެ ތަޙުޤީޤުން ސާބިތުވެ އެ އަމަލަކީ އެ އަމަލުގެ ސަބަބުން، އެފަދަ [illegible] [illegible] ވަޒީފާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[31] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/10 ވާ ޤަޟިއްޔާ

[32] ގަވާއިދުގެ ނަންބަރު MPS-4/2009-1

[33] ފުލުހުންގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible] ގަވާއިދާއި ޚިލާފު [illegible] [illegible] ފުލުހުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އަންގާފުން ކަމުގެ ކަމަށް ޑިސިޕްލިނަރީ އަދި އިދާރީ ކުށްތަކުގެ އަދަބު ކަނޑައަޅާ ބާރަށް ނުވަތަ

ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުން؛

މިއެވެ.[34]

ކޭހުގެ ތަފްޞީލާއި ހުރި ހުރި

23. ޑިސިޕްލިނަރީ ބޯޑުން ތަޙުޤީޤުކޮށްފައިވާ މައްސަލައަކީ، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން ބޭނުންކުރާ "ޕޮލިސް 20" ނަންބަރު ޕޮލިސީ[35] 2015 ވަނަ އަހަރު ފަށަރަށްއިރު ހާދިސާއާ ގުޅިގެން ކުރެވުނު މަޢުލޫމާތާއި، ފައިސާގެ މުޢާމަލާތްތަކުގައި ޢަމަލު އިތުރު ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ގަވާއިދާއި އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް މައްސަލައެވެ. މިކަމުގައި ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް ފާހަގަކުރަނީ ދިވެހި ފުލުހުންގެ ކޯޑް އޮފް ކޮންޑަކްޓްގެ 8 ވަނަ ނަންބަރާއި 16 ވަނަ ނަންބަރަށެވެ. މި ހާދިސާއާ ގުޅިގެން ހިންގާފައިވާ ތަޙުޤީޤުން އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

23.1 2015 ސެޕްޓެމްބަރ 07 ވަނަ ދުވަހު ޕޮލިސް 20 ނަންބަރު ޕޮލިސީ، މ.އަތޮޅު ފަރާތުން އަމަލާ ގުޅިގެން މ.މުލި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުން ފުރުވާ ޗެކް ބޯޓެއްގައި، ރ. ވިލެޝީ މ.މުލި ބަދަލުން ގެންގޮސްފައިވާކަމާއި، އޭގެ އެއް ދުވަސް ފަހުން "އިންޖީނު ޕޮލިސްބޯޓް" ހިނގާ ކުންފުނިއެއްގެ ބޯޓް ބޯޓެއްގައި، ރ. ވިލެޝީ މ.މުލިން ދޫނިދޫއަށް ގެންގޮސްފައިވާކަން.

23.2 މި ބޯޓުގެ އިންސްޕެކްޝަން ކަމާގުޅޭ ހަމަޖެއްސުމާއި ގުޅިގެން ސެކިއުރިޓީގެ "ޒޯނަލް ކޮމާންޑަރ" ގޮތުގައި ބޯޓް މަރާމާތުކުރުމަށް ސުޕަވައިޒަރުން ހުއްދަދީފައިވާކަމާއި އަދި ބޯޓް ކަނ

---

[34] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/3S (އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު ނަސީމް) ޤަޟިއްޔާ އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/1S (އިސްމާޢީލް މަޢުރޫފް އަލީ ވ. ދައުލަތް) ޤަޟިއްޔާ

[35] ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު S9509A-02 10-T

ޖަހައިގެން ޝެއަރހޯލްޑަރުން ގެންދިއުމަށް އަދި، "ހޯލްޑިންގ ކޮމްޕެނީ" ގެ "ޝެޑިއުލް 4" ގެ ދު ޑޮލަރު 6500 ލިބިފައި ނުވާކަމަށް އިޢުތިރާފު ކުރުމުގެ ލިޔުން ފޯމު ސަރވިސްއިން ދޫކޮށްފައިވާކަމާއި، "ޝެޑިއުލް 4" ގެ ޑޮލަރު ދިނުމަށް ދޭކަށް 6500 ޑޮލަރު ލިބުނު ކަމަށް އިޤުރާރު ކޮށްފައި ނުވާތީ، "ހޯލްޑިންގ ކޮމްޕެނީ"އަށް ސިޓީ ފޮނުވާފައިވާކަމާއި، ހަމަވެސް ފޯމު ސަރވިސްއިން ޑޮލަރު އަދާކޮށް ދިނުމުގެ ފުރުސަތު ދެވިފައިވާކަން.

23.3 ފޯމު 20 ނަންބަރު ފޯރމް ކަށް ޖަހައިގެން ދީފައިވާ ގޮތަށް "އިންޖީނު މެނޭޖްމަންޓް"ގެ ނަމުގައި ބޭންކް އެއް މެނޭޖްމަންޓް ޕެޓީ ގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަރުޠުތަކާއި، އިންސާފުގެ ޝަރުޠުތަކާއި ޝަރުޠުތަކުގެ ފައިސާ ޖަމާކުރުމަށް ބަދަލުވާ މިއިން ފައިސާ ދައްކައި އިންސާފުގެ ޝަރުޠުތަކާއި ސިޓީއަށް އަންގާފައިވާކަމާއި، އަދި ފޯމު 20 ނަންބަރު ފޯރމް މަރުކަޒުގެ މަސައްކަތް ދުރު ދަރުމަ ފައިސާ ޝަރުޠުތަކާއި "ޕޮލިސީ"ގެ އިންވޮއިސްގައިވާ ޝަރުޠުތަކާއި ޖަމާކުރެވިފައި ނުދެ، މިއިން ފައިސާ މިއިން އިންސާފުގެ ކުންފުނިން ސިޓީއަށް އަންގާފައިވާކަމާއި، އަދި އެ އެންގުމާ އެއްގޮތަށް އިއްޔާ އިންސާފުގެ ޝަރުޠުތަކުން އެ ކުންފުނިން ފައިސާ ދައްކާފައިވާކަން

23.4 މި މަޢާމަލާތް ކަނޑައެޅުމާއި ފައިސާ އެ ކުންފުންޏާ އެކަށީގެން ޖަމާކުރެވިފައި ނުދެ، މިއިން އިއްޔާ ސިޓީއަށް ޕޮލިސީ ފޯމު ސަރވިސްއިން ފޯމުވާފައި ސިޓީއަށް ނަންބަރު ނުވާކަމާއި، އަދި މި ސިޓީ ފައިސާއެއް ޖެހޭގޮތަށް ފޯމުވާފައިވާކަމާއި، މިކަމުގެ މަޢުލޫމާތު ފައިސާއެއް ޖެހޭގޮތަށް ދިއްކުމަކާއިވާކަން.[36]

---

[36] ސިވިލް ކޯޓު އެމްޑީއެޗް-6 ގެ ބޮޑުގައި 15 ނޮވެމްބަރު 2015 ގައި އަދާވާ އިންޑީގެ ފަރުދުން އެއްގޮތް އިންސާފުގެ ޝަރުޠުތަކާއި ފޯމުވާފައިވާ ސިޓީގެ ބަޔާން ފޯމުވާފައިވާ

23.5 ޝަރުޢީ މަރުޙަލާގައި ނަގާފައިވާ ބަޔާންތަކަށް ބަލާއިރު، "އިންޖޮން ޕޮލިސް"ގެ ބަޔާނުގައި ކޫރިއަރ ޕޮއިންޓް ގެނެސްފައިވަނީ މެރިން ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގެ ސާމްޕަލްތަކަށް ބަލާއިރު ބަޔާނުގައި ބުނެފައިވީނަމަވެސް، މުދިން ޕޮލިސް ހިފުން ގައިދާޖެހޭގޮތުން ބަޔާނުގައި ސްޓޭޓްމަންޓް ޕޮލިސް ރިޕޯޓަށް ބުނެފައިވާ ބަޔާނުގައި³⁷ ޕޮލިސް 20 ނަންބަރު ބަޔާން [illegible]

23.6 ޝަރުޢީ މަރުޙަލާގައި ނަގާފައިވާ ބަޔާންތަކަށް ބަލާއިރު، މި މައްސަލާގައި ހުށަހެޅި ބަޔާން [illegible]³⁸ [illegible] ³⁹ ބަޔާނުގައި⁴⁰ [illegible]

---

[37] 22 ޖުލައި 2018 ގައި ކޮމިޝަން ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގައި ނަގާފައިވާ ބަޔާން

[38] [illegible] 15 ޖުލައި 2018ގައި [illegible] ބަޔާނުގައި [illegible]

[39] ސފޙާ 1192

[40] 31 ޖުލައި 2018 ގައި ކޮމިޝަން ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނުގައި ނަގާފައިވާ ބަޔާން

އަންގާފައިނުވާނެކަމަށާއި، އަދި ޕޮލިސް 20 ނަންބަރު ލޯންޗްގެ އިންޝުއަރަންސް ކަވަރޭޖްގެ ތެރެއިން އެއްވެސް ޒަރާރަކަށް ފައިސާ ދެއްކުމަށް [illegible] އިންޝުއަރަންސްއަށް އެންގުމަށް [illegible] ޕޮލިސް ޑިޕާޓްމަންޓަށް އަންގާފައިނުވާނެކަމަށާއި، އަދި [illegible] [illegible] ކޮށްފައިނުވާކަމަށް ބުނެފައިވާކަން.

23.7 ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި ނަގާފައިވާ ބަޔާންތަކަށް ބަލާއިރު، ސަބް އިންސްޕެކްޓަރ އޮފް ޕޮލިސް މުޙައްމަދު ސަލީމް[41] ދީފައިވާ ބަޔާނުގައި[42] ޕޮލިސް 20 ނަންބަރު ލޯންޗް [illegible] [illegible] ހިނގި ހާދިސާގައި ލޯންޗް [illegible] ޖަހައިގެން [illegible] ގެނައުމަށް [illegible] ޕޮލިސް ޑިޕާޓްމަންޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މިކަމުގައި އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިން [illegible] ޕޮލިސްގެ [illegible] މުޙައްމަދު ސަލީމް ބުނެފައިވާކަން.

23.8 ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި ނަގާފައިވާ ބަޔާންތަކަށް ބަލާއިރު، ޗީފް އިންސްޕެކްޓަރ އޮފް ޕޮލިސް އަޙްމަދު ވަޙީދު[43] ދީފައިވާ ބަޔާނުގައި[44] ޕޮލިސް 20 ނަންބަރު ލޯންޗް [illegible] [illegible] ހާދިސާއާ ގުޅިގެން އެއްވެސް ކަމެއް ކުރިމަތި [illegible] [illegible] [illegible]، އެހެންވެސް

---

[41] ސަފްހާ 1661

[42] 18 [illegible] 2018 ގައި [illegible] ޕޮލިސް [illegible] ދީފައިވާ ބަޔާން

[43] ސަފްހާ 1195

[44] 20 [illegible] 2018 ގައި [illegible] ޕޮލިސް [illegible] ދީފައިވާ ބަޔާން

ފައިނޭންސްއާ ގުޅޭ ޚިދުމަތެއް ކޮންމެ ޑިޕާޓްމަންޓަކުން ބޭނުންވިކަމުގައި ވިޔަސް ފައިނޭންސްއަށް [illegible] ގެންދާކަމަށާއި، އަދި އެކަމުގައި ހުއްދަ [illegible] ދިނުމުންކަމަށާއި، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަށް ސިޓީ ފޮނުވުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] އަދަދުކުރެވިގެންވާނެކަމަށް [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގެނައުމާއި ގުޅޭ އެއްވެސް ކަމެއްގައި [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] މުޢާމަލާތްކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] ބުނެފައިވާކަން.

23.9 މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އިންޝުއަރަންސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، "[illegible] 4" [illegible] 6500 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 8 [illegible] [illegible] 16 [illegible] [illegible] [illegible].

23.10 ބޯޑުގެ ނިންމުމުގައި[45] މާލިއްޔަތު ގަވާއިދާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] ސަރވިސްގެ [illegible]

---

[45] [illegible] ބޯޑުގެ މައްސަލަ [illegible] [illegible] DBMF/2019/52 (13 ޖޫން 2018)

ޚިލާފު އަމަލުތައްކޮށްފިނަމަ، އަދި ފުލުހުންގެ ޕްރޮފެޝަނަލް އަދި އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނާއި އޮފީސަރުން އަދަބު ދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދުގެ ޤާނޫނާއި ޖިނާޔަތް ކޯޓުތަކާއި ފަރާތުގެ އަމަލުތައްކޮށްފައި ފެނިއްޖެ، ޕްރޮފެޝަނަލް އަދި އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނާއި އޮފީސަރުން އަދަބުދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދުގެ 18 ވަނަ މާއްދާ އާއި ހަވާލާދީ އެ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އާދަމް އިއްޒާ ފުލުހުންގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް ނިންމާފައިވާކަން[46]

ނިޔާ ވަޒަންކުރުން

24. ފުލުހަކު ޤާނޫނާއި ނުވަތަ ގަވާއިދާއި ޚިލާފު އަމަލުތައްކޮށްފިނަމަ ފުލުހުންގެ ތަޙުޤީޤު ސްޓޭންޑަރޑްސް ބޯޑުގައި ޕްރޮފެޝަނަލް އަދި އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނާއި، އެ ކޮމިޝަނަށް އަދަބުދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދު[47]ގެ ދަށުން އިޚްތިޔާރުވާނެ ޕްރޮފެޝަނަލް ބޯޑުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް، ފުލުހުން އޮފީސަރުން އިސްތިޢުފާ ދީ ނިޔާ ވަޒަންކުރުމުގެ. އަދި މިފަދަ މައްސަލައެއް ކޮމިޝަން ހަރަކާތްތެރިވުން ކޯޓުން ބަލަން ކޮމިޝަނަށް ޕްރޮފެޝަނަލް ބޯޑުން އެކަން ސްޓޭންޑަޑް ކަމަށް ނިންމާފައި ބޯޑުން ބަލަހައްޓަން ބަލަހައްޓައިން ޖިނާއީ އެކަށީގެން ނިޔާ އެ ބޯޑުގެ ކަރުދާހުގައި އެ ވަގުތު ހުރިކަން ނުވަތަ ޤާނޫނުގެ މައްސަލައެއް، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް އޮތްކަމަށް ބޯޑަށް ފާހަގަކުރެވުނު ސަބަބުތަކެއްގެ ބަދަލުގައި ދަރަޖަކޮށް އެ ބޯޑުން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ތަޙުޤީޤު ކޮށްފައިވާކަން ނުވަތަ ޤާނޫނީގޮތުގެ މަސައްކަތް.[48]

25. އެހެންކަމުން، ފުލުހަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި، ފުލުހަކު ޤާނޫނާއި ނުވަތަ ގަވާއިދާއި ޚިލާފު އަމަލުތައްކޮށްފިނަމަ ފުލުހުންގެ ޕްރޮފެޝަނަލް ބޯޑުން ސްޓޭންޑަޑްތަކުގެ އިތުރުން، އެ މިނި ކުރި އަމަލުގެ ޒާތަށް ބަލާއިރު އެކަމަށް މިހާރު އިތުރަށް ވަޒީފާގައި ބަހައްޓައިދިނުމަށް އޮތް ސަބަބުން އެ ބޭނުގެ އެހެން މުވައްޒަފުންނާއި އެ މުއައްސަސާގެ

---

[46] ބޯޑުގެ ޤަވާޢިދުގެ 3 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައި

[47] ގަވާއިދު ނަންބަރު: 2017/R-12

[48] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/18 (ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން ވ. ޙަސަން ޢަރުޝަދު) ގެ މައްސަލަ

މައްޗަށް އާންމު ރައްޔިތުންކުރާ އިތުބާރު ކުޑަވެދާނެ ކަމެއް ކަމަށް ނުވަތަ [illegible] ކަމެއް ކަމަށް ޑިސިޕްލިނަރީ ބޯޑަށް [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ މުއައްސަސާގެ މައްޗަށް އާންމު ރައްޔިތުންކުރާ އިތުބާރު ކުޑަވެދާނެ ކަމެއް ކަމަށް ނުވަތަ [illegible] ކަމެއް ކަމަށް ބެލެވިދާނެއެވެ.[49]

26. މަތީގައި ބަޔާންކުރި ކަންކަން އެނގެން ހުރުމުން، މޯލްޑިވްސް [illegible] ސަރވިސްގެ ވަޒީފާއިން އާދަމް [illegible] ވަކިކުރުމަށް ފުލުހުންގެ ޑިސިޕްލިނަރީ ބޯޑުން [illegible]، އާދަމް [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] އަމަލު އެ [illegible] ސާބިތު ކަމަށް ނިންމުމުން [illegible].[50]

27. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކޯޓުތަކުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[49] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/18 ޤަޟިއްޔާގެ 21 ވަނަ ނުކުތާގައި

[50] 22 މެއި 2018 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 18 މެއި 2018 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 20 މެއި 2018 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 31 މެއި 2018 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ހެއްކަކު ގާބިލުކުރުން ނިންމި ނިންމުން ބާޠިލުވާ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްގެ މައްޗަށްތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ ވަޒަންކުރުން ދެނެގަނެވެއެވެ. މި މައްސަލައިގައި އާދޭސް އިސްތިރާޒު ކުރެވުނު ޤާނޫނުތަކުން އަދި ޤާނޫނީ ހިސާބުތަކުން ޖިނާއީ މަޤްޞަދަށް ބަލާއިރު ކުރިއަށް ހިންގަން ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތަކުން ވަކިން ބަލާފައި ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ މަޤްޞަދު ކަނޑައަޅައި ހިމެނިފައިވާ އެއްވެސް ކަމެއް ނެތެވެ. އާދެމް އިޖުރާ މި ސަބަބުތަކުން ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ސާބިތުކުރެވޭ ސަބަބުތައް ބަލާ ބެލުމުގައި ނިންމުމުގެ ގޮތުން އެކަނި ޤާނޫނު ނިންމުމުގެ ތެރެއިން ބައްލަވައިގެންނެވެ. ޤާނޫނަށް ބެހިގެން ދިމާވާ ޤާނޫނީ ސުވާލެއް މި މައްސަލައިގައި ފާހަގަކުރެވޭ ގޮތުން ހިނގާ ޤާނޫނުތަކުން ނިންމި ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ހިންގާފައިވެއެވެ. މިމައްސަލައިގައި ހަމަޖެހިފައިވާ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ އެއް ނިޔަތް، ނުވަތަ ހަމައެކަނި ހުރިހާ ކަމެއް ހާމަކުރާ މައްސަލަ ބަލައި ފާހަގަކުރާ ނިންމުން ތިޔަ ނިޔާ ނިސްބަތުން ނިޔާވާ ނުކުތާ ނިސްބަތުން ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ނިންމުމުގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ތަކުރާރުކޮށް ނިންމުމުގެ ޤާނޫނު ހިސާބުގައި އިސްތިސްނާ ކުރަނީ ބަޔާންކޮށް ތަފާތުކުރެވޭ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ސާބިތުކުރެވޭ ނިޔާ ހުރި. ސަބަބަކީ ހަމައެކަނި މައްސަލައިގައި ތަފާތުކުރާ ޤާނޫނީ ނިޒާމު ކުރިން ތިބި ބަހާލާ ބައެއް ނިޔާތަކުގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ހިފެހެއްޓުމެވެ. ދެން ޤާނޫނީ ބަޔާން ހަމައެކަނި ނިސްބަތުން ނިޔާ ކުރާ ސަބަބު ބަޔާންކުރުމުގެ ސަބަބު ނިސްބަތުން ނިންމާލެވެނީ. ސާބިތު ނިންމާ ނިޔާގެ ބަޔާން، އިސްތިސްނާ މައްސަލަ ކަނޑައެޅުން ބަލާ ބެލުމުގައި ހުކުމްގެ ހިސާބުން ބަޔާން، އިސްތިސްނާ ޤާނޫނީ ނިޔާތަކުގެ ހަމައަށް ހިމެނޭ ނިސްބަތުން މައްސަލައިގެ ސަބަބު ބަޔާންކުރަނީ ޤާނޫނީ ނިޔާތަކުގެ އެއް އިސްތިސްނާއެވެ.[51] އިސްތިސްނާ ކުރަނީ ޤާނޫނު[52] ބަލާއިރު ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ޤާނޫނު ހިސާބުގައި މައްސަލައިގައި ކަނޑައެޅުން ބަލާ ނިސްބަތުން ނިޔާ ކުރާ ނިޔާގެ އެ ބަޔާން ސާބިތުކުރުން ބާޠިލުވާ ބައެއް ތަފާތުކުރާ ނިޔާގެ އެ ބަޔާން ނިސްބަތުން ކުރިމަތިވާ ނިޒާމު ތަކުރާރުކުރާ ނިޔާތަކުން ގޮތުން ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހުރިހާ ނިޔާތަކުގައި އެކަށީގެންވާ ސަބަބު ހުރިހާ ބަޔާން ބަލާ ބައެއް ނިޔާތަކުގެ ތަފާތު ކަނޑައެޅުން އެކަށީގެންވާ ބަޔާންކުރެވޭ

---

[51] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/26 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ ...) ގެ ޤަޟިއްޔާ

[52] މިޤާނޫނުގެ 25 ވަނަ ނަންބަރު.

[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

ބަލާއިރު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

28. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަމަލަކީ، ފުލުހުންގެ ކޯޑް އޮފް ކޮންޑަކްޓްގެ 8 ވަނަ މާއްދާ[53] އަދި 16 ވަނަ މާއްދާ[54] އާ ޚިލާފަށް ކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] ޤަވާއިދު[55]ގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހި ފުލުހުންގެ ކޯޑް އޮފް ކޮންޑަކްޓްގެ 8 ވަނަ މާއްދާ އާއި 16 ވަނަ މާއްދާއާ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] ޤަވާއިދުގެ[56] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[53] ދިވެހި ފުލުހުންގެ ކޯޑް އޮފް ކޮންޑަކްޓްގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި "[illegible] [illegible]." މިހެންނެވެ.

[54] ދިވެހި ފުލުހުންގެ ކޯޑް އޮފް ކޮންޑަކްޓްގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި "[illegible] [illegible]." މިހެންނެވެ.

[55] ޤަވާއިދުގެ ނަންބަރު MPS-7/2009-1

[56] ޤަވާއިދުގެ ނަންބަރު MPS-7/2009-1

29. މާލީ ކަންކަމުގައި ދައުލަތުން އަމަލުކުރަމުންދަނީ ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނަށެވެ.[57] ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ގަވާއިދެއްގެ ދަށުން އާދަތް އިދާރާގެ މައްޗަށް ވިޔަފާރި އަދާކުރަމުންދާ އިދާރާ ވަޒީފާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ހައްޤުތަކާއި ގުޅޭ، އާދަތް އިދާރާގެ އަމަލުތަކާއި ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގަވާއިދު (ގަވާއިދު ނަންބަރު: 2017/R-20)ގެ[58] ދަށުން ދައުލަތުގެ މުދަލާއި ގުޅިގެން ހިނގާ މުޢާމަލާތާއި ގުޅޭ ކަންކަން ކުރުމާއި[59] އިސްތިސްނާކޮށްފައިވާ ދައުލަތުގެ މުދަލަށް ލިބޭ ގެއްލުމާއި ގެއްލުން ބަދަލު ހޯދުމުގެ ކަންކަން ހަމަޖެއްސުމަށް[60] ދައުލަތުގެ މުދަލާއި ފައިސާގެ ހިސާބުތައް ބެލެހެއްޓުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު މުވައްޒަފުންނަށް މި ގަވާއިދުން ލިބިދޭ ބާރުގެ ބޭނުން، އެ ވަޒީފާތަކުގެ ހައްދުންނެތި އާދަތް އިދާރާ ހިނގާފައިވާ އަމަލުތަކުން މި އަމަލަކީ ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ކުރެވިފައިވާ އަމަލުތަކެއް ކަމުގައި ހިމެނެއެވެ.

30. މި މައްސަލައިގައި މި މައްސަލާގެ ބަލާއިރު ފުރުސަތުގެ މައިގަނޑު ފާޅުކޮށް މަސްއޫލިއްޔަތުއަދާކުރާ އަމަލެއް ކަމުގައި، އެގޮތުން އެކަން މުވައްޒަފުންނަށް އެ މުވައްސަސާގެ މައްސަލަ ބެލުން ކަމުގައިވާ ޤާނޫނީ ކަނޑައެޅުން ކަމެއް ކަމަކަށް އެއް ހަމައެއްގައި ޤަރާރުދޭ ކަމެއް ކަމަކަށް ދެކޭ އަމަލެކެވެ. އަދި، މާލިއްޔަތު ކުރިން ސަރުކާރުގެ ވަޒީފާއިން އަދާކުރާ ބޭނުމެއް ވަކިކުރުމުގައި މަސްއޫލު އަދާކުރާ ފަރާތުގެ މުވައްޒަފުގެ ކަމަށް ގޮސްހުރިކަމެވެ.

---

[57] ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2006

[58] މި ގަވާއިދަކީ ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު: 3/2006)ގެ 49 ވަނަ މާއްދާއިން ލިބިގެން އުފައްދާފައިވާ ގަވާއިދެކެވެ.

[59] ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގަވާއިދުގެ 11 ވަނަ ބާބު

[60] ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގަވާއިދުގެ 12 ވަނަ ބާބު

އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން [illegible] [illegible]

31. އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަމަކީ [illegible] މަޢުލޫމާތު [illegible] ދެވެން ހުރި މިންވަރަކަށް ދިނުމާއި، އެ ކަންކަމަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމެވެ.

32. [illegible] [illegible] [illegible] އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible].[61]

---

[61] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/38 ޤަޟިއްޔާގެ (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ [illegible]) 28 ވަނަ ނުކުތާ

33. އާދަމް އިއްޒުގެ މައްޗަށް ހިންގުނު ތަޙުޤީޤުގައި، އެ މައްސަލައިގެ ތަފްސީލު އާދަމް އިއްޒުއަށް ދީ، ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނި، މިކަމުގައި އާދަމް އިއްޒުގެ ބަޔާނެއް ނަގާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.[62] އާދަމް އިއްޒު ވަކީލަކާ އައްޔަންކުރުމަށް އަދި ޑިސިޕްލިނަރީ ބޯޑުގެ ބައްދަލުވުމުގައި ހާޒިރުވުމަށް ފުރުޞަތު ދީ، އެ ފުރުޞަތު ބޭނުންނުވާކަމުގައި އާދަމް އިއްޒު ސޮއިކޮށްފައިވާކަން އެނގެއެވެ.[63] އާދަމް އިއްޒަށް ބައްދަލުކުރަނިވި ފުރުޞަތުތަކެއް ދީފައި، ޑިސިޕްލިނަރީ ބޯޑުން ނިންމުން ނިންމާފައިވާކަމާއި، އަދި ޑިސިޕްލިނަރީ ބޯޑުގެ ނިންމުންވެސް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދީފައިވާކަމާއި،[64] އަދި ޑިސިޕްލިނަރީ ބޯޑުގެ ނިންމުން ކޮމިޓީއަށް [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.[65] އެހެންކަމުން، އާދަމް އިއްޒު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން ގާއިމުކުރަންޖެހޭ އިޖުރާއަތު އަދުލުވެރިކަމާއެކު ގާއިމުކޮށްފައިވާކަމަށް ބެލެވެއެވެ.

34. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުކުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 181/Cv-C/2019 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި އާދަމް އިއްޒުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާ ގޮތަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ސަބަބެއް އަދި ބާރު ސަބަބެއް ނުފެންނަކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޝާހު ނިޔާޒުގެ ރައުޔު:

35. ފަނޑިޔާރު ޝުޖޫނާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

---

[62] 15 މެއި 2018 ގައި ކޮމިޓީން ބޭއްވި ސުވާލުކުރުމުގައި އާދަމް އިއްޒު ދިން ބަޔާން

[63] އޮގަސްޓު 16ގެ ޖަލްސާގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ވަކީލަކާ އައްޔަންކުރުމަށް އަދި ޑިސިޕްލިނަރީ ބޯޑުގެ ބައްދަލުވުމުގައި ހާޒިރުވުމަށް ފުރުޞަތު ދިނިކަން އަންގާ ލިޔުން

[64] އޮގަސްޓު 17ގެ ޖަލްސާގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ފޯމު ނަންބަރު: ABMF/2018/25 އިސްތިއުނާފުގެ ކޮމިޓީއަށް މުރާޖަޢާ ހުށަހަޅާ ފޯމު

ފަސްވަނަ އިސްތިއުނާފު ބިނާއާ ބެހޭ ނިންމުން:

36. ފަސްވަނަ ބިނާއާއި މުޙައްމަދުގެ ދަޢުވާއާ އަރުވަން ޖާއިޒު ކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ބަދަލުކޮށްފައިވުން[66]

37. މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބަލަމުންދަނިކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ބައެއް މައްސަލައިގެ ތަފްޞީލުތައް ތިޔަގެންނެވީއެވެ. އެކުލަވާ އޭރުވެސް ގޮތުން[67] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމުން ނިންމާތާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައެވެ.[68] މި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ސަރުކާރު ނިޔަމަތުގެ ދިމާވެ ތަފްޞީލުކޮށްދަނީ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފެށޭނީ ސަރުކާރު ނިޔަމަތުގެ ދިމާވެ ތަފްޞީލު ލިބިގެން ފެށިގެންނެވެ.[69] އަދިނަމަވެސް، ސަރުކާރު ނިޔަމަތުގެ ދިމާވެ މުއްދަތު ޖެހިފައިވާ އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.[70]

ހުކުމް:

މިހެންވީމާ، އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގެ ގޮތުންނާއި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 181/Cv-C/2019 ވަނަ އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ހުކުމަކީ މާލެ ސިވިލްކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ހުކުމެއްގެ ގޮތުން

---

[66] ކޯޓުން މަދަނީ މައްސަލައެއްގެ ހުކުމްކުރުމުގެ ކުރިން، އެ ކޯޓުން އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ބަދަލު ޙާލަތްތަކުގައި، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ކޯޓަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ތަފްޞީލު ތަކުގެ ސަރުކާރު ނިޔަމަތުގެ ތަފްޞީލުތަކުގައި، އަދި މިކަން ސަރުކާރު ނިޔަމަތުގެ މުއްދަތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 268 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

[67] މިކަމުގައި ދެވޭ އިސްތިސްނާ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

[68] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

[69] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

[70] މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ހުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބެލި ތިން ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާގުން ހުކުމްކުރީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު
(ރިޔާސަތު)

އިސްފަނޑިޔާރު ހާތިފް ހިލްމީ